

i konkrétní výzkumy prováděné v minulosti a tak odhalit současným výzkumníkům data pro historicko-sociologické komparace.¹⁹⁰

Zadruhé pochopení vývoje metod a obecněji řečeno přístupů ke zkoumání společnosti může být využito k lepšímu pochopení současných metod (a jejich omezení) a zároveň může přispět i k aktuálním metodologickým debatám. Podívejme se třeba na význam, který dnes má v sociálních vědách tzv. smíšený výzkumný design nebo používání *case studies* – nejde do značné míry o aktualizaci sociografického přístupu z první poloviny minulého století?

Zatřetí může práce popisující dějiny výzkumu pomoci pochopit rámec, ve kterém tyto výzkumy vznikaly, a tak přispět i ke zhodnocení tehdy vytvořených dat a k jejich interpretaci. Český sociálněvědní datový archiv, v němž pracují editoři této knihy, se pokouší kromě zpřístupňování dat ze současných výzkumů zpřístupňovat i data z výzkumů starších, nebo, pokud tato data nejsou již dostupná (což je u výzkumů prováděných před rokem 1989 bohužel spíše pravidlem než výjimkou), dát k dispozici alespoň co nejvíce informací o těchto výzkumech. Čím dále jdeme do minulosti s výzkumy, které chceme nějakým způsobem využít, tím spíše je potřeba znát jejich kontext. Tato práce se pokouší být takovou, byť ne zcela systematickou pomůckou pro poznání tohoto kontextu.

Literatura

- Berka, K. 1971. K pojetí měření v československé sociologii. *Sociologický časopis* 7 (5): 545–558.
- Devátá, M. 2014. *Marxismus jako projekt nové společnosti. Dvě studie ke společenským vědám (1945–1969)*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.
- Jeřábek, H. 2014. *Slavné sociologické výzkumy (1899–1949)*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Kapr, J. 1996. In memoriam profesor Miroslav Disman. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 32 (4): 494.
- Merton, R. 2000. *Studie ze sociologické teorie*. Přel. J. Ogrocká. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Obrdlík, A. 1937. *Povolání a veřejné blaho*. Praha: Orbis.
- Savage, M. 2010. *Identities and Social Change in Britain since 1940: The Politics of Method*. Oxford: Oxford University Press.

¹⁹⁰ Jako je například ta, kterou provádějí Jiří Šubrt, Jiří Vinopal s kolegy (2013), když srovnávají údaje z výzkumů historického vědomí, které provedl ÚVVM v letech 1947 a 1968, se svými vlastními aktuálními daty.

- Širácký, A., Rychtařík, K. 1971. Diskusní problémy struktury marxistické sociologické teorie. *Sociologický časopis* 7 (6): 577–589.
- Škovajsa, M., Balon, J. 2017. *Sociology in the Czech Republic: Between East and West*. London: Palgrave Macmillan.
- Šiklová, J. 2004. Nelegální výzkum veřejného mínění v období normalizace. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 40 (5): 673–680.
- Šubrt, J., Vinopal, J. a kol. 2013. *Historické vědomí obyvatel České republiky perspektivou sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum.
- Urbánek, E. 1971. Empirismus v československé sociologii a jeho důsledky. *Sociologický časopis* 7 (1): 25–36.